

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 4893 Pana Posła Pawła Papke z 25 września 2024 r. w sprawie funkcjonowania resortowego programu pn. „Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością”, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Podstawą prawną resortowych Programów Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej pn. „Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego oraz „Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością” dla Organizacji Pozarządowych jest art. 7 ust. 5 ustawy z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym¹ (Dz. U. z 2024 r. poz. 296 i 863). Źródłem ich finansowania są środki ujęte w projekcie planu finansowego Funduszu Solidarnościowego, którego dysponentem jest minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego. Programy nie stanowią systemowego rozwiązania, są realizowane przez upoważnione podmioty na zasadzie dobrowolności, a podaż przedmiotowych usług jest uzależniona od wysokości dostępnego w ramach planu finansowego budżetu i może kształtować się na poziomie niższym od oczekiwanego, nawet jeżeli nakłady finansowe na realizację programów sukcesywnie i w sposób znaczący rosną w ujęciu rok do roku.

Łączna pula środków Funduszu Solidarnościowego przeznaczona na realizację usług asystencji osobistej w ramach Programów „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego oraz „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Organizacji Pozarządowych w latach 2021 – 2024 wyniosła 2 475 587 000,00 zł. W poniższej tabeli przedstawiono zaangażowanie środków finansowych Funduszu w realizację ww. Programów w podziale na lata.

Tabela 1. Środki finansowe Funduszu Solidarnościowego przeznaczone na realizację programów: „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla JST oraz „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla NGO w latach 2021 -2023 (w tys. zł) -źródło: dane własne MRPiPS

Program	2021	2022	2023	2024
Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością dla JST	144 000	493 202	505 000	760 000
Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością dla NGO	87 000	106 385	155 000	225 000
Razem	231 000	599 587	660 000	985 000

¹ Fundusz Solidarnościowy jest państwowym funduszem celowym, którego dysponentem jest minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego. Fundusz Solidarnościowy ma na celu m.in. wsparcie społeczne, zawodowe, zdrowotne oraz finansowe osób z niepełnosprawnościami. Fundusz Solidarnościowy wspiera również działania w zakresie zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. Zasady funkcjonowania Funduszu Solidarnościowego określa ustawa z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym, która weszła w życie w 1 stycznia 2019 roku, a zasadniczym źródłem jego finansowania jest danina solidarnościowa. Zapłaty daniny solidarnościowej dokonują co roku te osoby fizyczne, których dochody w danym roku podatkowym przekraczają 1 mln zł. Wysokość daniny solidarnościowej wynosi 4% nadwyżki tej kwoty. Przychodami Funduszu Solidarnościowego są również m.in. obowiązkowe składki na Fundusz, do których stosuje się przepisy dotyczące obowiązkowych składek na Fundusz Pracy.

Liczbę uprawnionych pomiotów, które w latach ubiegłych wniosowały o środki z Funduszu Solidarnościowego na realizację Programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego, w ramach edycji: 2021, 2022, 2023 oraz 2024, prezentuje tabela nr 2.:

Tabela 2. Jednostki samorządu terytorialnego ubiegające się o dotację Funduszu Solidarnościowego na realizację programu "Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością" - źródło: dane własne MRPiPS

Rok edycji	Liczba podmiotów	
	Polska	województwo warmińsko - mazurskie
2021	751	33
2022	1 129	51
2023	1 401	73
2024	1 717	85

Minister, zgodnie z zasadami Programu, nie dokonuje oceny wniosków Jednostek Samorządu Terytorialnego. Wszystkie pozytywnie ocenione i zarekomendowane przez wojewodów wnioski zostały zatwierdzone do finansowania ze środków Funduszu Solidarnościowego.

Należy zaznaczyć, że jednostki samorządu terytorialnego przystępują do realizacji Programu na zasadzie dobrowolności. Z roku na rok zainteresowanie gmin i powiatów Programem sukcesywnie rośnie, co potwierdzają dane uwzględnione w tabeli nr 1. Nie można jednak utożsamiać liczby wnioskujących o dotację jednostek z rzeczywistym zapotrzebowaniem na usługi asystencji osobistej. Rzeczywisty popyt na usługi asystenckie powinien być szacowany na podstawie danych statystycznych dotyczących liczby osób z niepełnosprawnościami w kraju. Według danych z Elektronicznego Krajowego Systemu Monitorowania i Orzekania o Niepełnosprawności (stan na 30 czerwca 2024 r.) liczba:

- dzieci z niepełnosprawnościami posiadających orzeczenie o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami w pkt 7 i 8 orzeczenia konieczności stałej lub długotrwałej opieki, bądź pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego, codziennego udziału opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, w wieku od ukończenia 2. roku życia do ukończenia 16. roku życia wynosi 98 554;
- osób zaliczonych do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, zgodnie z prawomocnym orzeczeniem lub wyrokiem sądu, z uwzględnieniem stopnia niepełnosprawności, pomiędzy 16. a 18. rokiem życia wynosi łącznie 73 841;
- osób zaliczonych do znacznego stopnia niepełnosprawności, zgodnie z prawomocnym orzeczeniem lub wyrokiem sądu, z uwzględnieniem stopnia niepełnosprawności będących po 18. roku życia wynosi 1 182 021;
- osób zaliczonych do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, zgodnie z prawomocnym orzeczeniem lub wyrokiem sądu, z uwzględnieniem stopnia niepełnosprawności i po 18. roku życia wynosi 1 531 864.

Zarówno Program „Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego, jak i Program „Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością” dla Organizacji Pozarządowych będą kontynuowane w roku 2025. Łączna pula środków przeznaczona na ich realizację wzrosła w porównaniu do puli środków zaangażowanych w realizację tegorocznej edycji o 333 488 000 zł. Jednostki samorządu terytorialnego będą

mogły liczyć na wsparcie finansowe w kwocie wynoszącej 1 000 488 000 zł, natomiast dla organizacji pozarządowych zabezpieczono kwotę w wysokości 310 000 000 zł.

3 października br. została zaakceptowana lista zatwierdzonych wniosków w ramach Programu „Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego - edycja 2025. Szczegółowe informacje w tym zakresie dostępne są na stronie internetowej Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych pod adresem: <https://niepelnosprawni.gov.pl/a,1548,lista-zatwierdzonych-wnioskow-w-ramach-programu-resortowego-ministra-rodziny-pracy-i-polityki-spoecznej-asystent-osobisty-osoby-z-niepelnosprawnoscia-dla-jednostek-samorzadu-terytorialnego-edycja-2025>

Ponadto, 17 października br. zakończył się otwarty konkurs ofert na realizację zadania publicznego w ramach Programu „Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością” dla Organizacji Pozarządowych - edycja 2025. Obecnie trwa proces oceny złożonych ofert. Lista organizacji, których oferty będą zatwierdzone do dofinansowania przez Ministra zostanie opublikowana również na stronie internetowej Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych.

Zgodnie z zapisami dotyczącymi terminów i warunków realizacji Programu jest on realizowany od 1 stycznia do dnia 31 grudnia danego roku. Środki na realizację Programu wojewodowie przekazują jednostkom zgodnie z zawartą z nimi umową w formie zaliczki lub refundacji, w układzie rocznym, w określonych w harmonogramie transzach. Środki z Funduszu na realizację Programu w formie zaliczki lub refundacji mogą być wykorzystywane na sfinansowanie wydatków w sposób umożliwiający terminową realizację płatności za zrealizowane usługi asystencji osobistej.

Kierowany przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej resort nie dysponuje szczegółowymi informacjami na temat sytuacji osób z niepełnosprawnościami, które poszukują zatrudnienia, zwłaszcza w podziale na poszczególne branże. Aktualne dane dotyczące aktywności zawodowej są dostępne w tablicach badania aktywności ekonomicznej ludności. Tablica „Pracujący niepełnosprawni w wieku 16-89” zawiera informacje o zatrudnieniu wg wymiaru pracy i wybranych sekcji PKD głównego miejsca pracy. Dane te jednak nie uwzględniają podziału na województwa.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na koniec czerwca 2023 r. liczba pracujących osób z niepełnosprawnościami wyniosła 477,4 tys., (wśród których 51,5% stanowiły kobiety) i w stosunku do stycznia 2023 r. wzrosła o 1,2%. Według miejsca zamieszkania najwięcej pracujących z niepełnosprawnościami przybyło w regionie świętokrzyskim (o 2,3%), natomiast w regionie warmińsko-mazurskim, jako jedynym w kraju, liczba niepełnosprawnych pracujących pozostała na tym samym poziomie co w styczniu 2023 r. Z ogółu pracujących osób z niepełnosprawnościami blisko 22% pracowało w sektorze publicznym. Ze względu na miejsce zamieszkania, największą część pracujących niepełnosprawnych związanych z sektorem publicznym odnotowano w regionie lubelskim (29,1%), a najmniejszą w regionie wielkopolskim (17,1%).

Zgodnie z art. 21 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2024 r. poz. 44, z późn. zm.), pracodawca zatrudniający co najmniej 25 pracowników w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy jest obowiązany, z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w ustawie, dokonywać miesięcznych wpłat na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w wysokości kwoty stanowiącej iloczyn 40,65% przeciętnego wynagrodzenia i liczby pracowników, odpowiadającej różnicy między zatrudnieniem zapewniającym osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych w wysokości 6%, a rzeczywistym zatrudnieniem osób

niepełnosprawnych. Z wpłat zwolnieni są pracodawcy, u których wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych wynosi co najmniej 6%.

Przepisy stanowią też wyraźnie, że dla państwowych i samorządowych jednostek organizacyjnych będących jednostkami budżetowymi, zakładami budżetowymi albo gospodarstwami pomocniczymi, a także instytucji kultury oraz jednostek organizacyjnych zajmujących się statutowo ochroną dóbr kultury uznanych za pomnik historii, wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych, o którym mowa powyżej, wynosi 6% w 2008 r. oraz w latach następnych.

Resort kierowany przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej nie dysponuje danymi dotyczącymi liczby osób z niepełnosprawnościami, które otrzymały zatrudnienie w jednostkach samorządu terytorialnego w województwie warmińsko – mazurskim.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Łukasz Krasoń

Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych

Sekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/